

TOMMI TOIJA

Naamiaiset – veistoksia ja piirustuksia

8.–31.10.2021

Tommi Toija on Suomen tunnetuimpia ja rakastetuimpia nykytaiteilijoita. Hänen inhimilliset ja myötätuntoa herättävät hahmonsensa ovat tunnistettavia. Helsingin Jätkäsaarella esillä oleva jättimäinen pissaava pikkupoika on lyhyessä ajassa vakiintunut maamerkin asemaan.

Galleria Halmetojassa esillä oleva Naamiaiset on Toijan ensimmäinen gallerianäyttely pääkaupunkiseudulla yli kymmeneen vuoteen. Edellisestä yksityisnäyttelystä Amos Andersonin taidemuseosta on siitäkin jo seitsemän vuotta. Toijan kädenjälki ja teemat ovat edelleen tunnistettavia, mutta näyttelyn materiaali ei ole enää keramiikka. Uudessa näyttelyssä on esillä pronssiveistoksia ja piirustuksia, jotka kaikki ovat valmistuneet tänä vuonna.

Näyttelyn pääteoksena näyttäytyy suurikokoinen pronssiveistos Sukupuu. Sukupuu muodostuu toisiinsa limittyivistä kasvoista, joista on mahdoton tulkita ovatko hahmojen kasvot paljaana vai onko välissämme naamioita. Teoksen voi nähdä kuvaavan ihmissukua yleisellä tasolla. Siinä on läsnä kilpailu huomiosta ja elintilasta, siinä voi nähdä, miten osa hakeutuu valoon keinolla millä hyvänsä ja osa piiloutuu varjoihin vapaaehtoisesti. Toisaalta teoksen voi nähdä myös intiimillä tasolla. Se on sukupuu perheestä, sen hierarkiasta ja vallankäytöstä, läheisyydestä ja luottamuksesta.

Sukupuu samoin kuin pienemmät veistokset ovat olennaisella tavalla kuvanveistotaiteen modernististen ydinkysymysten äärellä. Niissä sisä- ja ulkopuoli luovat katsojalle avautuvia kontrasteja. Abstrakteista rakenteista muodostuu teoksille formalistinen selkäranka, joka usein lähestyy estetiikaltaan informalistista kuvanveistotaidetta ja sen luonnosta vaikutteita saanutta muotokieltä. Erityisen upeasti tämä näyttäytyy Sukupuussa, jossa eri kulmista katsottuna korostuu vaihtoehtoisesti ekspressiivinen esittävä ilmaisu tai informalistinen abstrakti sommittelu.

Toijan teosten ihmiskuva on raadollinen, mutta niissä on silti inhimillistä herkkyyttä. Ihmisyys eri puolet näyttäytyvät vivahteikkaina, mitään ei ole sliipattu tai kiillotettu. Sekä sisäinen maailma että ulkoinen olemus huokuvat todellisia kokemuksia ja oikeaa elämää. Piirustuksissa on samaa materiaalin tuntua kuin veistoksissa, monikerroksinen viiva ja hahmojen kysyvät, välillä epätoivoisesti katsovat silmät vetoavat syvälle katsojan vaistoihin.

Näyttelyssä on esillä useita teoksia, joissa on selvä viittaus taidehistoriasta tuttuihin rintakuvaveistoksina toteutettuihin muotokuvaan. Näitä rintakuvia tehtiin usein historian merkkihenkilöistä ja valtaapitävät ovat teettäneet niitä itsestään. Malleiksi on harvoin päätyntä tavallisia ihmisiä. Toijan rintakuvat ovat elämää nähneitä, usein kesken liikkeen pysähtyneitä ja hengeltään surumielisiä. Ne riisuvat vallan naamiot, eivätkä pyri ylevään eivätkä ole salonkikelppoisia. Ne ovat omimmillaan keskellä elämää ilman juhlapuheita tai kunniamerkkejä.

